

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. V. Axiomata quædam ad Theologiam Asceticam in communi
pertinentia proponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

scuè ad eandem exhortandos esse, sed potiùs saluberrimam doctrinam à S. Gregorio in c. 19. gen. prolata ob oculos habendam esse, dum ait: *Mons altitudinem virtutum designat, ad quam Angelus hortatur; qui non viderit, se posse conscendere, melius est, ut in Segor, id est, in parvula civitate remaneat, contentus laicali & communi vita, quàm montem virtutis arripiat. Est civitas hæc iuxta &c. iuxta dicitur, & tamen ad salutem tuta, quia activa vita est nec à mundi curis ex toto discreta, nec à gaudio salutis aterna aliena.*

VIII. Septimò tandem colligitur, eos, qui ad perfectionem hæctenus descriptam à Deo vocati sunt, nunquam veram quietem capturos, nisi assequi illam sincerè studeant; nam, ut sapienter Abbas Joannes dixit in sua collatione, miserum est, cujuslibet artis ac studii disciplinam quampiam profiteri, & ad perfectionem ejus minimè pervenire.

CAPUT V.

AXIOMATA QUÆDAM AD THEOLOGIAM ASCETICAM IN COMMUNI PERTINENTIA PROPONUNTUR.

I. Duplicis generis sunt axiomata, quæ Theologia Ascetica in communi specialiter observanda proponit, scilicet secundùm duplicem modum tendendi, quo vel accedimus ad DEUM per amorem, vel ab eodem per odium recedimus.

II. Prioris generis primum axioma est: *Nemo bonus, nisi solus DEVS*; nam sicut aquæ omnes non aliam habent substantiam, nisi quam ex fonte acceperunt; ita nec creaturæ aliam habent bonitatem, nisi quam à Deo acceperunt, & in ordine ad Deum conservant. Hujus axiomatis usum præclare indicat S. Augustinus l. de spir. & anim. c. 64. dum ait: *Quid per multa vagaris, ô homuncio, querendo bona animalia tua, & corporis tui? ama unum bonum, in quo sunt omnia bona, & sufficit, desidera simplex bonum, in quo est omne bonum, & satis est.* Et alibi: *Si quæris, quare, sed non quæris: quare in fonte, quia ibi omnia vivunt; quod factum*

factum est, in ipso vita erat. Ecce ergo viam vita, à multitudine unum: ecce viam mortis, ab uno ad multa.

III. Secundum axioma est: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, præter amare DEVM. quia, cum homo ad contemplandam & fruendam Trinitatem sit creatus, atque ideò angulare cor acceperit, totus mundus utpote figuram rotundam habens satiari & implere illud non potest; id quod præclare S. Bernardus f. super ecce nos reliquimus indicavit: cens: Ad imaginem quippe DEI facta anima rationalis, rebus occupari potest, replevi non potest; capacem namque quidquid DEO minus est, non implebit. Unde certè S. Augustinus c. 3. solil. ad DEVM suspirans dixit: Da, quod peto; nam, si cuncta, quæ fecisti, mihi dederis, non sufficit servare nisi te ipsum dederis.

IV. Tertium axioma est: Minus DEVM amat, qui quid amat, quod propter DEVM non amat. Ita S. Augustinus l. 10. Conf. c. 29. & rectè, quia, ut bene advertit Theop. Kemp. l. 2. c. 7. Dilectus noster talis est naturæ, ut aliter non velit admittere, sed solus cor nostrum vult habere, eo tanquam Rex in proprio throno sedere. Hinc omnia illam diligere volentibus dicit, quod olim Christus ad ipsum volentibus dixit Jo. 18. Si me queritis, sinite hoc licet creaturas) abire. Coangustatum enim est stratum strum, ita ut alter decadat. Imò dividere cor cupientibus permittit, sed dicit quodammodo cum illa muliere; date ei cor vivum, & nolite dividere.

V. Posterioris generis primum axioma est: Malum, nisi peccatum: quia scilicet hoc solum privatur bono, nempe DEO, aut certè minuit possessionem boni; unde omnes adversitates, etsi mala videantur, reverentiam mala non sunt, uti sapienter advertit Epictetus c. 10. de rebus habent, opinionibus, Verbi causa: Mors non pertinet ad nos, alioqui enim & Socrati sic visum esset; sed opinio est, qua malam eam facit. Cum igitur impedimur, auturhimur, non alias culpemus, sed nos ipsos, id est, opinionem.

VI. Secundum axioma est: Nemo laeditur, nisi a seipso cum enim solum peccatum verè malum sit, ad hoc alio modo invitatus cogi possit, rectè infertur, quemvis, si

consentiat, proprii sui mali Fabrum esse. Hinc rectè S. Petrus 1. Petr. c. 3. ait: *Et quis est, qui noceat vobis, si boni amulatores fueritis?* an non diligentibus DEVM omnia cooperantur in bonam, teste S. Paulo ad Rom. 8. Nunquid DEVM aliquis eripere invito potest? aut occasio hominem fragilem facit, & non potiùs, qualis sit, ostendit?

VII. Tertium axioma est: *Non est pax impiis*: cum enim quælibet res non nisi in centro suo quiescat, fieri non potest, ut impij, qui à DEO velut centro suo separati sunt, pacem & quietem invenient, id quod clarè S. Augustinus l. 1. conf. indicavit dicens: *Fecisti nos, Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te.* Hinc l. 6. c. 16. ulterius dicit: *Va anima audaci, qua speravit, si à te recessisset, aliquid se melius habituram. Versa, & reversa in tergum, & in latera, & in ventrem, & dura sunt omnia, & tu Solus, Domine, requies.*

P A R S II.

DE THEOLOGIA ASCETICA
PER VIAM PURGATIVAM
DEDUCENTE.

Cum hæc species aut pars potiùs Theologiæ Asceticæ illam Jeremiæ Prophetæ c. 4. doctrinam: *Novate vobis cor vale, & nolite serere super spinas*: Ob oculos præcipuè habeat, atque adeò juxta monitum Boëthii l. 3. conf. metr. 1. curas omnes eò potiùs convertat. ut vanam beatitudinis speciem à mentis oculis abstergat, ut veræ beatitudinis pulchritudo, sapor, quies ac serenitas tantò clariùs concipi & amari; seu, quemalmodum alij loquuntur, ut evulsis vitio- rum spinis meliora virtutum supernaturalium semina animæ inseri queant; ideo meritò circa viam purgativam versari, triplicemque scopum sibi propositum habere dicitur, scilicet cognitionem peccatorum, eorundem detestationem seu detestationem, & seriam tandem vitæ emendationem, seu fugam peccatorum deinceps committendorum, de quo triplici fine in nunc in præsentia parte eodem ordine agetur, & quid a quemvis illorum specialiter sit observandum, succinctè accabitur.

F

CAPIT